

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСНОВИ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ
У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ
ЗАКЛАДІ

МОНОГРАФІЯ

Рівне - 2015

УДК 159.9:[378.014.6:005.6]

ББК 88.4.0

Я 86

Рекомендовано вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 3 від 29.10.2015 р.)

Автори: Р.В. Павелків (передмова, післямова), В.М. Ямницький (1.1), О.В. Сторож (1.2), Г.В. Рудь (1.3), О.Б. Дем'янюк (1.4), С.А. Литвиненко (2.1), К.В. Джеджера, О.В. Джеджера (2.2), К.В. Бабак (2.3).

Рецензенти:

Вербець В.В. – доктор педагогічних наук, професор, директор центру моніторингу якості освіти Рівненського державного гуманітарного університету

Журавльова Л.П. – доктор психологічних наук, професор, декан соціально-психологічного факультету Житомирського державного університету імені Івана Франка

Ставицький О.О. – доктор психологічних наук, професор кафедри психології Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янука

Психологічні основи забезпечення якості освіти у вищому навчальному закладі / за ред. В.М. Ямницького, передмова та післямова Р.В. Павелківа. – Рівне : О. Зень, 2015. – 183 с.

У монографії висвітлено психологічні та психолого-педагогічні аспекти забезпечення якості освіти у вищих навчальних закладах. Розкрито можливості підвищення якості освіти шляхом сприяння творчому розвитку та зростанню суб'єктності особистості студента, застосування інтерактивних освітніх технологій, упровадження практики психологічного супроводу професійного розвитку студентів під час навчання у вищих навчальних закладах.

Для науковців, викладачів, аспірантів, докторантів, студентів вищих навчальних закладів.

© Павелків Р.В., Ямницький В.М.,
Сторож О.В., Рудь Г.В., Дем'янюк О.Б.,
Литвиненко С.А., Джеджера К.В.,
Джеджера О.В., Бабак К.В.

ISBN 978-617-601-145-3

© Рівненський державний гуманітарний університет

ЗМІСТ

ПСИХОЛОГІЗАЦІЯ ОСВІТИ ЯК ЧИННИК ПІДВИЩЕННЯ ЇЇ ЯКОСТІ (передмова)	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ТВОРЧОГО РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ СТУДЕНТА ЯК СУБ'ЄКТА ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	12
1.1. Підготовка майбутніх психологів у просторі життєтворчості особистості: теоретичні аспекти	13
1.2. Теоретико-методологічний аналіз творчої соціалізації студентів	33
1.3. Сприймання власного життєвого шляху та формування молоддю життєвої перспективи	63
1.4. Образ світу як суб'єктивний простір особистості	93
РОЗДІЛ 2. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ	117
2.1. Психологічні основи використання інтерактивних технологій навчання у підготовці майбутніх учителів	118
2.2. Психолого-педагогічні умови підвищення ефективності навчальної діяльності студентів: аспект актуалізації творчої активності	133
2.3. Концептуальна модель психологічного супроводу професійного розвитку особистості студента вищого навчального закладу	160
ЯКІСТЬ ОСВІТИ – ПОТРЕБА ЧАСУ (післямова)	181
АВТОРИ	183

ЯКІСТЬ ОСВІТИ - ПОТРЕБА ЧАСУ

ПІСЛЯМОВА

Ця книга створена науково-педагогічним колективом кафедри практичної психології та психотерапії Рівненського державного гуманітарного університету, що функціонує під керівництвом доктора психологічних наук, професора Вадима Ямницького – вченого, який послідовно втілює ідею практичного забезпечення розвитку життєтворчої активності особистості.

Під впливом цієї ідеї та у зв'язку з нагальною необхідністю щодо підвищення якості освіти у вищих навчальних закладах сформувався концептуальний задум колективної монографії, що полягає у розкритті можливостей такого підвищення шляхом сприяння творчому розвитку та зростанню суб'єктності особистості студента. Її автори вважають необхідним висвітлити теоретичні засади такого розвитку та певні перспективні практичні аспекти його забезпечення у вищих навчальних закладах.

Монографія «Психологічні основи забезпечення якості освіти у вищому навчальному закладі» містить у собі два розділи. Перший з них – теоретичний («Теоретичні засади творчого розвитку особистості студента як суб'єкта освітньої діяльності»), в якому здійснено теоретичне обґрунтування психологічних аспектів розвитку особистості студента. Його автори (Вадим Ямницький, Олена Сторож, Галина Рудь, Олена Дем'янюк) – дослідники, які презентували свої роздуми та умовиводи, здобуті в результаті багаторічної роботи над проблемами життєтворчості, творчої соціалізації особистості, формування її життєвої перспективи та вироблення образу світу. Презентовані ними теоретичні висновки уможливають розгляд особистості студента як свідомого суб'єкта саморозвитку та самореалізації, який самостійно визначає цілі та перспективи своєї навчальної діяльності, допомагають педагогам виявити важливі психологічні орієнтири для сприяння успішному здобуттю студентами вищої освіти.

Другий розділ «Психолого-педагогічні аспекти забезпечення якості освіти у вищих навчальних закладах» об'єднує в собі ідеї та практичні пропозиції стосовно відповідного сучасним вимогам, ефективного технологічного та психолого-педагогічного забезпечення професійної підготовки майбутніх фахівців у вищих навчальних закладах. Важливим є те, що його автори (Світлана Литвиненко, Клавдія Джеджера, Ольга Джеджера, Костянтин Бабак) акцентують увагу на таких підходах до навчально-виховного процесу, які уможливають досягнення студентами високих результатів у навчанні на основі усвідомлення сенсу і цінності своєї діяльності в комфортних умовах взаємоповаги й співпраці.

Завершуючи післямову до монографії «Психологічні основи забезпечення якості освіти у вищому навчальному закладі» вважаємо за доцільне згадати вислів І.Г. Песталоцці: «Будь-яке навчання є не що інше як мистецтво сприяти прагненню природи до свого власного розвитку».

Саме цей принцип сприяння забезпеченню потреби у розвитку особистості психолого-педагогічними засобами і був покладений в основу даної колективної роботи, яка бачиться плідною і корисною в час підвищених вимог і викликів до сучасної освіти, загострення об'єктивної необхідності в освічених, самодостатніх, творчих, конкурентоспроможних особистостях.

Р. Павелків – доктор психологічних наук, професор